

DEBATT

Kontakt oss: 70 12 00 00 debatt@smp.no

Fremskrittspartiet prioriterer yrkesfagene

UTDANNING

Hvert år begynner rundt halvparten av et ungdomskull på et yrkesfaglig utdanningsprogram. Fem år senere er det kun en tredjedel av dem som har fullført. Dersom denne trenden fortsetter vil Norge mangle over 100 000 fagarbeidere i 2035.

Flere tiltak. Yrkesfagene tynges ned av unødvendig teori og elevene har vanskeligheter med å skaffe seg lærlingplass for å fullføre utdanningen. Fremskrittspartiet har gjennom sin regjeringsdeltakelse bidratt til å skape flere lærlingplasser gjennom å øke lærlingtilskuddet med 7 500 kroner pr. kontakt og nytt stimuleringsstilskudd til nye lærebedrifter. Vi har også iverksatt tiltak for kompetanseheving hos yrkesfaglærere.

Middelmådig. Den sosialdemokratiske enhetsskolen har gått på bekostning av elevenes læring i for mange år. Norge bruker mest penger på skole i verden, men oppnår middelmådig resultater. Enhetsskolen fører til store utfordringer for alle elever, ved at de verken får den oppfølgingen de tren-

ger, eller utfordringer på det nivået de ligger på. Et A4-system som mener at alle skal bli like, lære like mye og lære det samme er dømt til å gå på bekostning av alle.

Frihet til å velge. I årevis har yrkesfagene stadig blitt lesset ned av nytt teoretisk innhold som går på bekostning av den praktiske undervisningen. Vi må skape en mer fleksibel skole som tar høyde for elevenes faglige utvikling. Det må være frihet til å velge mellom flere fag, inkludert praktiske fag i ungdomsskolen. 2. fremmedspråk må man kunne velge bort, og sidemål bør gjøres valgfritt for alle elever.

Lærlingeplasser. Vi er ikke like, men unike, og trenger derfor forskjellige tilbud for å tilrettelegge for best mulig undervisning. Elever som er praktisk anlagt og har bestemt seg for hva de vil arbeide med i fremtiden må bli tatt på alvor, og oppleve at undervisningen er relevant for deres yrkesambisjoner. Fremtidens fagarbeidere fortjener lærlingplasser.

ATLE SIMONSEN
Fremskrittspartiets Ungdom (FpU)
Ledet

Israel og Kina

BOIKOTT

Det er blitt på moten å boikotte varer fra Israel. Særlig på venstresida har det blitt «in» å skulle stoppe all import fra landet. Det skulle ha skjedd at ein partileiar på landsmøtet kasta ei Jaffa-appelsin ned over golvet med orda: Vi skal boikotte Israel. Ja, er det så enkelt? Kva med alle mobiltelefonane som vil få svart skjerm? Eller alle viktige apparat på våre sjukehus som kjem ut av drift? No har dei også utvikla eit instrument som kan avdekke livmorkreft på eit tidleg stadium. Skal ein også takke nei til eit slik tilbud?

Så kan vi lese om Kina. Handelen mellom Israel og Kina har auka «astro-

nomisk» dei siste 20 åra, melder israelsk ambassadør i Kina. No ber Kina også om hjelp frå Israel til å stoppe terrorisme. Kinesiske styresmakter er no ute etter israelsk kunnskap om hightech, innovasjon, landbruk og vassforsyning. Aukande levestandard i Kina fører også til at stadig større grupper turistar tek turen til Israel. I Kina finst det svært lite antisemittisme og ingen krev boikott av israelske produkt. Men her på berget aukar antisemittismen og israelske produkt skal boikottast.

KJELL FURNES
Giske

All utgivelse skjer i henhold til Sunnmørspostens publiseringsvilkår. Vi forbeholder oss retten til å arkivere og utgi i elektronisk form alt som er publisert i Sunnmørsposten. Dette gjelder også innsendt materiale, og innsendt stoff honoreres bare når det er avtalt. Vi forbeholder oss retten til å korte ned. Ubrukte innlegg returneres bare på anmodning.

KRONIKK/SYNSPUNKT:
E-post: debatt@smp.no
Maks 5.600 tegn inkl. mellomrom.
Vi forbeholder oss retten til å korte ned. Legg ved portrettfoto.

NTNU eller alene?

KRONIKK

KAI A. OLSEN
Professor, Høgskolen i Molde
og Universitetet i Bergen

HØYSKOLE

Høgskolen i Ålesund og Høgskolen i Molde har møtt Kunnskapsdepartementets ønske om sammenslåing og større enheter på hver sin måte. Mens miljøet i Ålesund har valgt å arbeide for sammenslåing med NTNU, velger Molde å stå alene. Begge valgene har konsekvenser og det er ikke gitt at det ene er bedre enn det andre. Uansett, valgene vil få stor betydning for institusjonene, innbyggerne, byene og Møre og Romsdal fylke.

Kvalitet. Kunnskapsdepartementet beskriver sine ønsker for norsk høyere utdanning i stortingsmeldingen «Konsentrasjon for kvalitet». Utgangspunktet er at en er bekymret for kvaliteten. Ved mange institusjoner, også de som gir doktorgradsutdanning, har en små og lite robuste fagmiljøer. Et stort antall institusjoner, flere av disse i distriktene, har få søkere for hver studie-plass. Mange fagmiljøer er små. Noen studier har bare et fåtall studenter. Når det er mange studie-plasser og når «alle» skal ta høyere utdanning kan mange studenter bli tatt opp med svært dårlige forutsetninger for å lykkes. Da får en store problemer med frafall. I snitt er det for eksempel bare ca. 40 prosent som gjennomfører Bachelorutdanningen på normert tid (3 år).

Sette krav. Departementets løsning er konsentrasjon. De argumenterer for at større fagmiljøer vil føre til høyere kvalitet. Vi kan

– Vi kan ikke akseptere et lavere nivå på norsk høyere utdanning enn det de har internasjonalt

dele denne argumentasjonen et stykke på vei. Men vi ser jo åpenbart at fagmiljøene i Ålesund ikke blir større om en får en ny overbygning. Siden departementet ønsker å beholde alle studie-stedene (det vil nok være politisk svært vanskelig å legge ned), argumenterer de for at det må skje en arbeidsdeling mellom forskjellige campus. Selv om en er svært forsiktig med ordlyden her går det klart fram at små miljøer skal slås sammen eller flyttes til større slik at en får en klarere profil ved hver institusjon. For de sammenslåtte enhetene legger departementet vekt på at styret skal ha et klart ansvar for å se til at en får en hensiktsmessig arbeidsdeling, for dem som står alene vil departementet sette kvalitetskrav og kontrollere at miljøene oppfyller disse.

Flytte. Det er vanskelig å se hva dette vil bety i praksis. Jeg skulle imidlertid tro at departementet ville bli svært fornøyd om alle mindre fagmiljøer i Ålesund ble flytta til Trondheim, og at Ålesund så kunne styrke sin stilling innen maritime fag – kanskje ved å flytte denne del av Trondheims-miljøet til Ålesund. Men det er ikke så lett å flytte medarbeidere. Kommer vi til NTNU i Trondheim snakker de mest

Jordbruket og dets eksistensberettigelse

MATPRODUKSJON

Er jordbruk «bare jordbruk» og noe vi kunne klare oss foruten? Punktene under belyser kort noen viktige momenter mht. jordbrukets utvikling og trender. «Et apropos til vår kloke tid. Mat er et viktig element i en avbalansert diett.» Fran Lebowitz

Jordbruket er viktig! Tre av fire

bruk i verden er under 10 dekar. I noen land er bruksstørrelsen på vei ned! Nasjoner restrukturerer for å overleve!

I deler av verden der det er knapt med jord og sterk befolkningsvekst, blir brukene mindre. Mens gjennomsnittsbuket i India var på 27 dekar i 1962, var gjennomsnittet gått ned til 15,5 dekar i 1992. I Kina sank gjennomsnittsstørrelsen på bruk fra 5,6 dekar i 1980 til 4 dekar i 1999.

I Japan var gjennomsnittet 15,7 dekar i 2002.

På slutten av 1990-tallet var det rundt 456 millioner gårdsbruk i verden.

73 prosent av dem var på under 10 dekar. 94 prosent var under 50 dekar, bare én promille var over 500 dekar.

Det er professor John Sumeilus som presenterer disse tallene i bladet Landsbygdens Folk. Professoren påpeker at småbruk

– I dag kreves det ikke bare at vi utdanner kandidater, men at vi utdanner kandidater med relevant utdanning av høy internasjonal kvalitet

KAI A. OLSEN

SAMMENSLÅING: Høgskolen i Ålesund (bildet) og Høgskolen i Molde har møtt Kunnskapsdepartementets ønske om sammenslåing og større enheter på hver sin måte, skriver artikkelforfatter.

Høy internasjonal kvalitet. Et alternativ er selvfølgelig at alt blir som før, at verken departement eller styrer har det mot som skal til for å sette krav. Men siden vi nok kan enes om er at det må tas grep for å høyne kvaliteten i norsk høyere utdanning er nok status quo alternativet ikke så realistisk. I tillegg, den prosessen som nå er satt i gang i Norge er en i ferd med å gjennomføre i andre land. Vi kan ikke akseptere et lavere nivå på norsk høyere utdanning enn det de har internasjonalt. I dag kreves det ikke bare at vi utdanner kandidater, men at vi utdanner kandidater med relevant utdanning av høy internasjonal kvalitet.

Kvalitetsheving. Stortingsmeldingen er uansett et godt utgangspunkt for diskusjon. Jeg har fartstid fra 1969, de første 5 år som student ved NTNU, senere har jeg arbeidet 8 år ved Universitetet i Tromsø, to år ved Universitetet i Bergen og svært mange år ved Høgskolen i Molde. Jeg har også god kontakt med forskningsmiljøer i Europa og USA. For første gang leser jeg en melding som beskriver det jeg mener er de faktiske forhold innen høyere undervisning. Så får vi kanskje godta at meldingen går rundt grøten når det gjelder politisk vanskelige tiltak, som nedlegginger, flytting av fagmiljøer og krav til ansatte. Det som er åpenbart i meldingen er at en nå ønsker endring og kvalitetsheving. Det slipper nok ingen unna, enten vi slår oss sammen eller står aleine.

trøndersk, akkurat som de snakker bergensk ved Universitetet i Bergen og østlandsk ved Universitetet i Oslo. Det viser at vi i Norge er lite mobile. Samtidig er ikke undervisningsjobbene så veldig attraktive. Det gjelder spesielt stillinger innen fagområder der det finnes et godt alternativ i næringslivet. Derfor skal det nok både pisk og gulrot til for å få flytta ansatte mellom Ålesund og Trondheim. Men alter-

nativet til flytting kan lett bli nedbemanning. Små fag, og fag som gis ved flere campus, vil være utsatt.

Høgskolen i Molde står foreløpig aleine. Da er flytting av fagpersoner ikke like aktuelt som for miljøet i Ålesund. Imidlertid varsler departementet at de vil komme med strenge kvalitetskrav. For eksempel vil en kreve at det er minst 15 studenter på hvert doktorgradsprogram. De

har også antydnet at det bør være et minimum av 20 studenter i hvert fagområde. Skulle disse kravene gjelde i dag vil Molde måtte legge ned flere studier. I verste fall vil forskjellen da være at den ansatte i Ålesund får tilbud om ny jobb i Trondheim mens den ansatte i Molde blir sagt opp.

Legge ned. Dersom en skal legge ned et studium i Molde, begrense

opptaket eller – i verste fall – legge ned hele institusjonen vil det være et politisk spørsmål. Som vi kjenner til kan slike vedtak lett føre til fakkeltog og interpellasjoner fra opposisjonen. I Ålesund, derimot, vil dette være en sak for styret ved NTNU – et styre der Ålesund kanskje ikke er representert? I så måte har kanskje Molde en bedre risikoforsikring enn Ålesund.

– Småbruk i overskuelig framtid vil ha stor betydning for matforsyningen og sysselsettingen i verden

i overskuelig framtid vil ha stor betydning for matforsyningen og sysselsettingen i verden. Det kan være verdt å merke seg i disse internasjonalisierende tider. Visst er ikke småbrukertilværelsen noen «dans på roser» i u-landene, men alternativene er oftest betydelig verre. Kilde: Bondebladet nr. 40, 2. oktober 2003.

Sviktende premisser. Enhver politiker som ikke har satt seg

inn i stoffet som her er presentert, har ikke gjort jobben sin! Mat er som sagt «et viktig element i en avbalansert diett» – men mye politikk har ikke dette som sin forutsetning, utrolig nok. Et alvorlig eksempel på sviktende premisser som benyttes på høyeste politiske nivå kan du lese om her: Statsministerens laks er importert

Og alvoret mht. den globale matsikkerhet ser du en flik av i

artikkelen: Vann – verden tørster!

Det er og vil forbli bruk for den norske bonde og jordbruker! Eller sagt på en annen måte: «Vi kan leve i en rekke – etterkulturer, men vi kommer aldri til å leve i en etter agrikulturell kultur.» En professor i England.

LARS-ARNE HØGETVEIT
Cand.agric.